

LUOTTOLAITOKSEN JA SIJOITUSPALVELUYRITYKSEN RAHOITUSJÄRJESTELMÄN RAKENTEELLISTEN OMINAISUUKSIIEN PERUSTEELLA MÄÄRÄTTÄVÄSTÄ LISÄPÄÄOMAVAATIMUKSESTA ANNETAVAN VALTIOVARAINMINISTERIÖN ASETUKSEN TARKISTAMINEN

1 Tausta

Luottolaitostoiminnasta annettua lakia 610/2014 (jäljempänä *laki*) muutettiin lailla 1.12.2017/819, jolla lakiin lisättiin säännökset rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävästä lisäpääomavaatimuksesta (HE:137/2017) eli niin sanotusta järjestelmäriskipuskurista. Muutoslailla 819/2017 pantiin täytäntöön Euroopan unionin luottolaitoksia koskevaan direktiiviin sisältyvä kansallinen sääntelyoptio (artikla 133) lisäämällä lakiin muutettu 10 luvun 4 § sekä uusi 6 a §, jossa säädetään yksityiskohtaisesti rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän lisäpääomavaatimuksen määrittämisen perusteista. Lakiin sisältyivät myös säännökset valtuudesta antaa asiaa koskevia tarkempia säännöksiä valtiovarainministeriön asetuksella.

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 20.5.2019 niin sanotun pankkipaketin, joka koostuu kahdesta muutosdirektiivistä ja kahdesta muutosasetuksesta. Annetut direktiivit ovat direktiivi (EU) 2019/878 direktiivin 2013/36/EU muuttamisesta vapautettujen yhteisöjen, rahoitusalan holdingyhtiöiden, rahoitusalan sekaholdingyhtiöiden, palkitsemisen, valvontatoimenpiteiden ja -valtuuksien sekä pääoman ylläpitämistoimenpiteiden osalta (jäljempänä luottolaitosdirektiivin muutosdirektiivi tai uudistettu luottolaitosdirektiivi) sekä direktiivi (EU) 2019/879 direktiivin 2014/59/EU muuttamisesta luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten tappionkattamiskyvyn ja pääomapohjan vahvistamiskyvyn osalta sekä direktiivin 98/26/EY muuttamisesta (jäljempänä kriisintarkausdirektiivi tai uudistettu kriisintarkausdirektiivi). Annetut asetukset ovat puolestaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/876 asetuksen (EU) N:o 575/2013 muuttamisesta vähimmäisomavaraisuusasteen, pysyvän varainhankinnan vaatimuksen, omien varojen ja hyväksyttävien velkojen vaatimusten, vastapuoliriskin, markkinariskin, keskusvastapuoliin liittyvien vastuuden, yhteistä sijoitustoimintaa harjoitaviin yrityksiin liittyvien vastuuden, suurten asiakasriskien ja raportointi- ja julkistamisvaatimusten osalta sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/877 asetuksen (EU) N:o 806/2014 muuttamisesta luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten tappionkattamiskyvyn ja pääomapohjan vahvistamiskyvyn osalta. Muutossäädökset muodostavat kokonaisuuden, jonka tavoitteena on pankkien ja pankkijärjestelmän häiriönsietokyvyn vahvistaminen.

Luottolaitosdirektiivin muutosdirektiivillä muutettiin myös järjestelmäriskipuskuria koskevaa artiklaa. Niin sanottua järjestelmäriskipuskuria eli rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävää lisäpääomavaatimusta koskevat aiemmat säännökset on korvattu uudella 133 artiklalla. Muutetun 133 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltio voi ottaa käyttöön ydinpääomalla (CET1) täytettävän lisäpääomavaatimuksen rahoitusallalla tai tämän alan yhdellä tai useammalla osa-alueella koskien kaikkia 133 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja vastuita tai niiden osia, jotta estettäisiin ja lievennettäisiin makrotason riskejä tai järjestelmäriskkejä, joita muut pääomavaatimukset eivät kata. Vaatimuksella katettaisiin rahoitusjärjestelmään kohdistuvia riskejä, jotka saattavat vaikuttaa huomattavan kielteisesti tietyn jäsenvaltion rahoitusjärjestelmään ja reaalityalouteen. Aiemmasta poiketen mainituissa artiklassa ei enää nimenomaisesti mainita niin sanottuja ei-syklisiä riskejä. Artiklan 5 kohdan mukaan vaatimus voitaisiin kohdistaa jatkossa kaikkiin jäsenvaltiossa sijaitseviin vastuisiin eli kokonaisriskiin sekä tämän sijasta tai lisäksi riskikeskittyisiin ja niiden osa-alueisiin. Artikla sisältää yksityiskohtaiset säännökset päätöksenteossa huomioon otettavista seikoista sekä menettelyistä eri suuruisten pääomavaatimusten asettamisessa.

Eduskunnan käsiteltävänä on tätä asetusluonnosta laadittaessa hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitos- sekä elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi HE 171/2020 vp. Ehdotukseen sisältyvillä muutoksilla pantaisiin täytäntöön edellä mainittu pankkien riskienvähentämistä koskeva sääntelyuudistus, jonka tavoitteena on pankkien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävää lisäpääomavaatimusta koskevat säännökset ehdotuksen mukaan jatkossa lain 10 luvun 3 §:n ohella luvun 4 a—c §:stä.

Rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävä lisäpääomavaatimus saisi olla jatkossakin enintään 5 prosenttia luottolaitoksen konsolidointiryhmän ylimmän suomalaisen emoyrityksen tai talletuspankkien yhteenliittymän konsolidoidusta kokonaisriskin määrästä, kuten tähänkin asti, tai, siltä osin kuin lisäpääomavaatimus perustuu ehdotettavaan 6 b §:ssä tarkoitettuun yhteen tai useampaan riskikeskittymään, yhteensä enintään 10 prosenttia niiden tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien riskin määrästä, joihin vaatimus kohdistetaan. Riskikeskittymien perusteella määrättävä, niin sanottu järjestelmäriskipuskuri, voisi jatkossa olla enintään 10 prosenttia. Edellä sanottua valvontaviranomaisen harkintavaltaa rajoitettaisiin kuitenkin siten, että rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävien lisäpääomavaatimusten yhteismäärä saisi olla kuitenkin enintään 5 prosenttia luottolaitoksen konsolidoitujen kokonaisriskien määrästä. Eri järjestelmäriskiä koskevien vaatimusten yhteismäärä suhteutettuna kokonaisriskiin ei saisi ylittää 5 prosenttia. Direktiivin 133 artiklan kannalta olennainen muutos ja täsmennys aiempaan on se, että jatkossa sallitaan kaikkiin vastuisiin kohdistuvan vaatimuksen (yleinen järjestelmäriskipuskuri) ja yhden tai useamman osavastuisiin kohdistuvan vaatimuksen (sektorikohtainen järjestelmäriskipuskuri) samanaikainen käyttö.

Mainittuun hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan lisäpääomavaatimuksen määräämisen perusteita koskevista mittareista, sen laskemisesta, päätöksessä annettavista tiedoista sekä päätöksen julkistamisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtiovarainministeriön asetuksella.

Valtiovarainministeriön asetus 65/2018 luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävästä lisäpääomavaatimuksesta ehdotetaan kumottavaksi ja annettavaksi uusi samanniminen tarkistettu asetus tarpeellisen muutosten tekemiseksi siihen.

2 Sisältö

Asetuksen antamisen oikeusperustana on luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) edellä mainittuun hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaiset 10 luvun 4 a §:n 4 momentti ja 4 b §:n 4 momentti.

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän mukaan asetuksessa säädetään luottolaitostoiminnasta annetun lain 610/2014 10 luvun 3 §:n 5 momentissa ja 4 a-d §:ssä tarkoitettua rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän lisäpääomavaatimuksen (jäljempänä lisäpääomavaatimus) laskemisesta ja määräämisedellytyksiä koskevien tekijöiden määrittelystä sekä päätökseen liitettävistä tiedoista ja päätöksen julkistamisesta. Säännös vastaisi pääosin aiempaa asetusta.

2 §. *Lisäpääomavaatimuksen laskeminen.* Säännös olisi uusi. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön luottolaitosdirektiivin muutosdirektiivin 133 artiklan 2 kohtaan sisältyvä laskukaava, jonka mukaisesti luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tulee laskea vaatimus direktiivin mukaisesti.

3 §. *Lisäpääomavaatimuksen määräämisen perusteita koskevat mittarit.* Pykälän 1 momentti sisältäisi taulukon lain 10 luvun 6 a §:n 3 momentissa tarkoitetuista riskitekijöistä, joiden muutosta rahoitusjärjestelmän rakenteellisista ominaisuuksista johtuvan riskin osatekijöinä arvioitaisiin taulukosta ilmenevien mittareiden perusteella. Lisäksi kunkin mittarin määritelmä kävisi ilmi momentin sisältämästä taulukosta.

Mittarit ja määritelmät perustuvat lähtökohtaisesti Euroopan keskuspankin edellyttämiin tilastotietoihin, joita Suomessa kerää Suomen Pankki. Näissä tilastoissa käytetään pääsääntöisesti rahalaitoksen käsitettä, jolloin rahalaitoksia ovat Suomen Pankki, talletuspankit, muut luottolaitokset ja rahamarkkinarahastot. Rahalaitoksilta kerätään tietoja, joita tarvitaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) tehtävien hoitamiseen, kansainvälisten järjestöjen tilastovaatimusten täyttämiseen ja kansallisiin tarpeisiin, sekä yhteisen

valvontamekanismin ja yhteisen kriisinratkaisumekanismien tehtävien hoitamiseen. Tiedonkeruu perustuu Euroopan keskuspankin (EKP) tasetilastoasetukseen (EKP/2013/33, muutettu EKP/2014/51), EKP:n korottilastoasetukseen (EKP/2013/34, muutettu EKP/2014/30) sekä EKP:n asetukseen arvopaperien omistusta koskevista tilastoista (EKP/2012/24, muutettu EKP/2015/18). Säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen 2 §:ää.

EKP:n tilastoissa käytetty rahalaitoksen käsite on sinällään poikkeava luottolaitoslainsäädännössä omak-sutuista käsitteistöstä. Rahalaitoksen käsite palveleekin enemmän rahapolitiikan tarpeita. Tässä asetuk-sessa käytetään rahalaitoksen sijaan luottolaitoksen käsitettä silloinkin, kun asianomaisessa tilastokäsit-teessä operoidaan rahalaitoksen käsitteellä. On myös huomattava, että useimpien indikaattoreiden lasken-nassa rahalaitosten joukosta poistetaan eurojärjestelmä ml. Suomen Pankki. Kaikista indikaattoreista ei kuitenkaan tilastoteknisistä syistä voida erotella rahamarkkinarahastoja erikseen. Usein rahamarkkinara-hastojen rooli jää kuitenkin pieneksi muista syistä asianomaisessa kuvaajassa. Rahalaitoksen käsitteestä on saatavilla lisätietoa myös Tilastokeskuksen käyttämistä määritelmistä (<http://www.stat.fi/meta/luokitukset/sectoriluokitus/001-2013/s.121-s.123.html>). Jäljempänä on kustakin mittarista mahdollisuuksien mukaan ilmoitettu sitä koskeva ns. aikasarjatunnus tietojen yksilöimisen hel-pottamiseksi.

Riskitekijää - luottolaitossektorin riskikeskittymät luotonannossa, varainhankinnassa ja muissa keskei-sissä pankkitoiminnoissa – arvioitaisiin kotimaisille kotitalouksille myönnettyjen asuntolainojen osuutta luot-tolaitossektorin kaikista yksityiselle sektorille myönnettyistä lainoista kuvaavalla mittarilla seuraavasti:

Lähde: EKP ja ESRB Risk Dashboard.

Osoittaja = Rahalaitosten* myöntämät asuntolainat kotimaisille kotitalouksille**.

Nimittäjä = Kotimaan yksityiselle sektorille*** myönnettyt luotot****.

Aikasarjatunnus: RAI.M.%LC1DHHS.Z01.BSI.Z

* Mukana on kaikki ko. maassa toimivat rahalaitokset, ml. ulkomaiset tytäryhtiöt ja ulkomaiset sivukonttorit, pl. eurojärjestelmä/ kansalliset keskuspankit. Luvut eivät ole konsolidoituja.

** ml. kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

***Yksityisellä sektorilla tarkoitetaan tässä kotitalouksia ja yrityksiä

**** Luotoilla tarkoitetaan tässä lainoja ja liikkeeseen laskettuja velkakirjalainoja

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: kuukausi

Perustelu: Asuntolainojen suuri määrä luottolaitosten taseissa altistaa laitokset asuntoluotonantoon liitty-ville luottotappioriskeille. Asuntomarkkinoiden ja asuntoluotonannon voimakkaat vaihtelut ovat olleet usei-den finanssikriisien taustalla.

Riskitekijää - Luottolaitossektorin riskikeskittymät luotonannossa, varainhankinnassa ja muissa keskei-sissä pankkitoiminnoissa – arvioitaisiin mittarilla luottolaitosten saamiset rakennus- ja kiinteistösijoitusalan yritysiltä suhteessa luottolaitosten kaikkiin saamisiin, seuraavasti:

Lähde: Euroopan keskuspankki

Osoittaja = Luottolaitosten* lainat toimialoille rakentaminen ja kiinteistöala**

Nimittäjä = Luottolaitosten saamiset yhteensä

Aikasarjatunnukset: CBD2.A.%W0.11.S11.F.A.F.A1100._X.ALL.GC._Z.LE._T.EUR +
 CBD2.A.%W0.11.S11.L.A.F.A1100._X.ALL.AI._Z.LE._T.EUR
 /
 CBD2.A.%W0.11._Z._Z.A.A.A0000._X.ALL.CA._Z.LE._T.EUR

* Kotimaiset luottolaitokset. Luvut konsolidoituja.

**Kaikki yrityslainat ml. asuntoyhteisöt

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: vuosi

Perustelu: Asuntomarkkinoiden voimakkaat laskusuhdanteet ovat useissa kriisitilanteissa aiheuttaneet pankeille suuria luottotappioita rakennus- ja kiinteistöalan yrityksille myönnettyistä luotoista. Siten luotonannon keskittyminen näille yrityksille voi kriisitilanteissa pahimmillaan heikentää merkittävästi luottolaitosten vakavaraisuutta ja luotonantokykyä.

Riskitekijää - Luottolaitossektorin riskikeskittymät luotonannossa, varainhankinnassa ja muissa keskeisissä pankkitoiminnoissa – arvioitaisiin mittarilla: Luottolaitosten kotimaiset valtiolainasaamiset suhteessa luottolaitosten kaikkiin saamisiin, seuraavasti:

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Kuvaus/ kaava:

Osoittaja = Rahalaitosten* omistamat kotimaisten julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat velkakirjalainat**.
 Nimittäjä = Rahalaitosten tase yhteensä - rahalaitosten muut saamiset**

Aikasarjatunnus: ECB.BSI.M.%N.A.A30.A.1.U6.2100.Z01.E

/

(ECB.BSI.M.%N.A.T00.A.1.Z5.0000.Z01.E- ECB.BSI.M.AT.N.A.A70.X.1.Z5.0000.Z01.E)

* Mukana kaikki ko. maassa toimivat rahalaitokset, ml. ulkomaiset tytäryhtiöt ja ulkomaiset sivukonttorit, pl. eurojärjestelmä/ kansalliset keskuspankit. Luvut eivät ole konsolidoituja.

** Tässä tarkoitetaan joukkovelkakirjalainoja ja rahamarkkinapapereita.

*** Erä "Muut saamiset" (A70) poistettu pankkien taseeseen kirjattujen johdannaisten maakohtaisten käsitelyerojen eliminoimiseksi.

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: kuukausi

Perustelu: Luottolaitosten suuret kotimaiset valtiolainasaamiset altistavat luottolaitokset luottotappio- ja tartuntariskeille sekä varainhankinnan vaikeutumiselle tilanteissa, joissa valtion luottokelpoisuus ja velanhoidot ovat merkittävästi heikentyneet.

Riskitekijää - Kotimaisten luottolaitosten keskinäinen kytkeytyneisyys luotonannossa, maksujen välityksessä ja muissa rahoitusvakauden kannalta tärkeissä pankkitoiminnoissa – arvioitaisiin mittarilla: Kotimaisten luottolaitosten interbank-velkojen osuus luottolaitossektorin kaikista veloista, seuraavasti:

Lähde: Euroopan keskuspankki

Kuvaus/ kaava:

Kotimaisten luottolaitosten interbank-talletukset, % kaikista veloista*

ECB_CBD2_A.%W0.11.S122Z._Z.A.F.I3016._Z._Z._Z._Z._Z._Z.PC

*Luvut konsolidoituja.

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: vuosi

Perustelu: Yksittäisten luottolaitosten ongelmat voivat altistaa koko luottolaitossektorin maksuvalmiusongelmille, jos kotimaisilla luottolaitoksilla on paljon keskinäisiä velkoja tai jos luottolaitokset ovat rahoituksessaan huomattavan riippuvaisia ulkomaisesta interbank-rahoituksesta.

Riskitekijää - Luottolaitossektorin kytkeytyneisyys ulkomaisiin pankki- ja rahoitusjärjestelmiin, keskusvastapuoliin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin – arvioitaisiin mittarilla Luottolaitossektorin rahoitusvaje, seuraavasti:

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Kuvaus/ kaava:

Osoittaja = Rahalaitosten* lainat euroalueen kotitalouksille** ja yrityksille*** sekä euroalueen ulkopuoliselle yksityiselle sektorille.

Nimittäjä = Rahalaitosten euroalueen kotitalous- ja yritystalletukset sekä talletukset euroalueen ulkopuoliselta yksityiseltä sektorilta***

Aikasarjatunnus euroalueen maat:

(ECB_BSI1_M.%N.A.A20.A.1.U6.2240.Z01.E + ECB_BSI1_M.%N.A.A20.A.1.U5.2240.Z01.E + ECB_BSI1_M.%N.A.A20.A.1.U6.2250.Z01.E + ECB_BSI1_M.%N.A.A20.A.1.U5.2250.Z01.E + ECB_BSI1_Q.%N.A.A20.A.1.U4.00NR.Z01.E)

/

ECB_BSI1_M.%N.A.L20.A.1.U6.2240.Z01.E + ECB_BSI1_M.%N.A.L20.A.1.U5.2240.Z01.E + ECB_BSI1_M.%N.A.L20.A.1.U6.2250.Z01.E + ECB_BSI1_M.%N.A.L20.A.1.U5.2250.Z01.E + ECB_BSI1_Q.%N.A.L20.A.1.U4.00NR.Z01.E

Aikasarjatunnus muut EU-maat

ECB_BSI1_M.%N.A.A20.A.1.U2.2240.Z01.E + ECB_BSI1_M.%N.A.A20.A.1.U2.2250.Z01.E + ECB_BSI1_Q.%N.A.A20.A.1.U8.00NR.Z01.E

/

ECB_BSI1_M.%N.A.L20.A.1.U2.2240.Z01.E + ECB_BSI1_M.%N.A.L20.A.1.U2.2250.Z01.E + ECB_BSI1_Q.%N.A.L20.A.1.U8.00NR.Z01.E

* Mukana kaikki ko. maassa toimivat rahalaitokset, ml. ulkomaiset tytäryhtiöt ja ulkomaiset sivukonttorit, pl. eurojärjestelmä/ kansalliset keskuspankit. Luvut eivät ole konsolidoituja.

** ml. kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

*** ml. asuntoyhteisöt

**** Muut kuin talletuspankit ja julkisyhteisöt (tarkempaa jaottelua ei tilastoida).

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: neljännesvuosi.

Perustelu: Rahoitusvajeella tarkoitetaan luottolaitossektorin myöntämien luottojen ja vastaanottamien talletusten välistä erotusta. Luottolaitokset kattavat rahoitusvajeen pääosin hankkimalla velkamuotoista rahoitusta kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta. Kriisitilanteissa markkinarahoitus tyypillisesti ehtyy nopeammin kuin talletukset. Luottolaitossektorin vahva vakavaraisuus pienentää markkinavarainhankinnan ehtymisen riskiä.

Riskitekijää - Luottolaitossektorin kytkeytyneisyys Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja muiden maiden rahoitusjärjestelmien riskeihin – arvioitaisiin mittarilla Ulkomaisten pankkien tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden yhteenlaskettu tase suhteessa bruttokansantuotteeseen, seuraavasti:

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Kuvaus/ kaava:

Osoittaja = Ulkomaisten sivukonttorien ja tytäryhtiöiden yhteenlaskettu tase kussakin maassa

Nimittäjä = Nimellinen bruttokansantuote (neljän neljänneksen liukuva summa)

Aikasarjatunnus: DD.Q.%TA_FBS.PGDP.4F_N

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: neljännesvuosi.

Perustelu: Muiden maiden pankki- ja finanssikriisit voivat välittyä kotimaahan maassa toimivien ulkomaisten pankkien tytäryhtiöiden ja sivukonttoreiden välityksellä. Havaintojen perusteella monissa maissa toimivat pankkiryhmät ovat kriisitilanteissa usein supistaneet luotonantoaan voimakkaimmin ulkomailla toimivissa yksiköissään. Siten ulkomaisten pankkien tytäryhtiöiden ja sivukonttoreiden suuri markkinaosuus puoltaa luottolaitossektorin vahvaa vakavaraisuutta sektorin luotonantokyvyn varmistamiseksi kriisitilanteissa.

Riskitekijää - Luottolaitossektorin koko ja keskittyneisyys luottolaitosten taseiden suuruudella mitattuna sekä keskittyneisyys luotonannossa ja vähittäistalletusten vastaanottamisessa - arvioitaisiin mittarilla Luottolaitossektorin tase suhteessa nimelliseen bruttokansantuotteeseen, seuraavasti:

Lähde: Euroopan keskuspankki ja ESRB Risk Dashboard.

Kuvaus/ kaava:

Osoittaja = Kotimaisten luottolaitosten sekä ulkomaisten sivukonttorien ja tytäryhtiöiden konsolidoitu yhteenlaskettu tase

Nimittäjä = Nimellinen bruttokansantuote (neljän neljänneksen liukuva summa)

Aikasarjatunnus: DD.Q.%TA_DBG.PGDP.4F_N + DD.Q.%TA_FBS.PGDP.4F_N

* Kotimaiset luottolaitokset. Luvut konsolidoituja.

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: neljännesvuosi.

Perustelu: Pankkisektorin suuri koko kasvattaa pankkikriisien kustannuksia reaali taloudelle ja julkiselle taloudelle. Pankkikriiseiltä suojautuminen vahvoilla pääomapuskureilla on siten erityisen perusteltua maissa, joissa pankkisektori on suuri.

Riskitekijää - Luottolaitossektorin koko ja keskittyneisyys luottolaitosten taseiden suuruudella mitattuna sekä keskittyneisyys luotonannossa ja vähittäistalletusten vastaanottamisessa arvioitaisiin mittarilla Viiden

suurimman luottolaitoksen yhteenlaskettujen taseiden suhde koko luottolaitossektorin yhteenlaskettuun taseeseen, seuraavasti:

Lähde: Euroopan keskuspankki ja ESRB Risk Dashboard.

Kuvaus/ kaava:

Osoittaja = Viiden suurimman luottolaitoksen* taseen

Nimittäjä = Koko pankkisektorin taseen koko

Aikasarjatunnus: DD.Q.%TA_DBG.PGDP.4F_N + DD.Q.%TA_FBS.PGDP.4F_N

* Mukana kaikki ko. maassa toimivat rahalaitokset, ml. ulkomaiset tytäryhtiöt ja ulkomaiset sivukonttorit, pl. eurojärjestelmä/ kansalliset keskuspankit, pl. rahamarkkinarahastot. Luvut eivät ole konsolidoituja.

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: vuosi.

Perustelu: Keskittyneillä pankkimarkkinoilla osan asiakkaista on vaikea löytää korvaavaa palvelutarjoajaa, jos asiakkaan aiemmin käyttämä luottolaitos ajautuu vakaviin vaikeuksiin. Lisäksi keskittyneillä markkinoilla suurimpien luottolaitosten markkinaosuudet ovat hyvin suuria. Tällaisilla markkinoilla suuren yksittäisen toimijan ongelmat voivat merkittävästi heikentää koko sektorin luotonantokykyä. Siten luottolaitossektorin suuri keskittyneisyys puoltaa osaltaan vahvoja vakavaraisuusvaatimuksia.

Riskitekijää - Luottolaitossektorin merkitys rahoituksen välityksessä kotimaiselle yksityiselle sektorille - arvioitaisiin mittarilla Kotimaisten luottolaitosten kotitalouksille ja yrityksille myöntämien lainojen suhde kotitalouksien ja yritysten kaikkiin velkoihin, seuraavasti:

Lähde: Euroopan keskuspankki ja Eurostat.

Kuvaus/ kaava:

Osoittaja = Rahalaitosten* myöntämät lainat kotimaisille yrityksille** ja kotitalouksille***

Nimittäjä = Yritysten ja kotitalouksien velat****

Aikasarjatunnus:

(QSA.Q.N.%W2.S12K.S11.N.A.LE.F4.T._Z.XDC._T.S.V.N._T +
QSA.Q.N.%W2.S12K.S1M.N.A.LE.F4.T._Z.XDC._T.S.V.N._T)

/

(QSA.Q.N.%W2.S1.S11.N.A.LE.F4.T._Z.XDC._T.S.V.N._T -
QSA.Q.N.%W2.S11.S11.N.A.LE.F4.T._Z.XDC._T.S.V.N._T +
QSA.Q.N.%W2.S1.S1M.N.A.LE.F4.T._Z.XDC._T.S.V.N._T -
QSA.Q.N.%W2.S1M.S1M.N.A.LE.F4.T._Z.XDC._T.S.V.N._T)

* Mukana kaikki ko. maassa toimivat rahalaitokset, ml. ulkomaiset tytäryhtiöt ja ulkomaiset sivukonttorit, pl. eurojärjestelmä/ kansalliset keskuspankit, pl. rahamarkkinarahastot. Luvut eivät ole konsolidoituja.

** ml. asuntoyhteisöt

*** ml. voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

**** lainat pl. yritysten väliset lainavelat

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: Neljännesvuosi.

Perustelu: Mitä riippuvaisempia luotonottajat ovat luottolaitoksista ja mitä vähemmän heille on tarjolla vaihtoehtoisia rahoituskanavia, sitä tärkeämpää on varmistaa luottolaitossektorin riittävä tappionkanto- ja luotonantokyky.

Riskitekijää - Luottolaitosten suurimpien asiakasryhmien velkaantuneisuus – arvioitaisiin mittarilla Kotitaloussektorin velkojen suhde kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin, seuraavasti:

Lähteet: Eurostat ja Euroopan keskuspankki.

Kuvaus/ kaava:

Osoittaja = Kotitalouksien ja kotitalouksia palvelevien voittoja tavoittelemattomien yhteisöjen lainat (rahoitustilinpito).

Nimittäjä = Kotitalouksien ja kotitalouksia palvelevien voittoja tavoittelemattomien yhteisöjen käytettävissä oleva bruttotulo oikaistuna eläkeoikeuksien muutoksella (kansantalouden tilinpidon sektoritilit).

Eurostat:

Eurostat, European sector accounts database, annual sector accounts, key indicators, gross debt-to-income ratio of households: (AF4, liab)/(B6G+D8net)

Saatavilla: BE, CZ, DK, DE, EE, IE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, NL, AT, PL, PT, SI, SK, FI, SE, UK

Euroopan keskuspankki:

QSA.A.N.%W0.S1M.S1.N.L.LE.F4.T._Z.XDC_R_B6GA_CY._T.S.V.N._T

% = AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, GB, GR, HR, IE, IT, NL, PL, PT, RO, SE, SI

QSA.A.N.%W0.S1M.S1.N.L.LE.F4.T._Z.XDC_R_B6GA_CY._T.S.V.N._T

% = CY, EE, LT, LV, SK, AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, LU

(Maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU-jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: vuosi (Eurostat, Euroopan keskuspankki) ja neljännesvuosi (Euroopan keskuspankki).

Perustelu: Kotitalouksien suuri velkaantuneisuus altistaa luottolaitokset suurille suorille ja epäsuorille luottotappioriskeille kriisitilanteissa ja kasvattaa pankkikriisien todennäköisyyttä ja vaikutuksia.

Riskitekijää - Luottolaitosten suurimpien asiakasryhmien velkaantuneisuus – arvioitaisiin mittarilla Yritysten velkaantuneisuus suhteessa bruttokansantuotteeseen, seuraavasti:

Lähde: Euroopan keskuspankki ja Eurostat.

Kuvaus/ kaava:

Osoittaja = Yritysten* lainavelat ** ja liikkeeseen lasketut velkakirjalainat***

Nimittäjä = Nimellinen bruttokansantuote (neljän neljänneksen liukuva summa)

Aikasarjatunnus:

(QSA.Q.N.%W0.S11.S1.C.L.LE.F4.T._Z.XDC._T.S.V.N._T +

QSA.Q.N.%W0.S11.S1.N.L.LE.F3.T._Z.XDC._T.S.V.N._T)

/

ECB_MNA_Q.Y.%W2.S1.S1.B.B1GQ._Z._Z._Z.EUR.LR.N****

* ml. asuntoyhteisöt

** luvut konsolidoituja

*** luvut ei-konsolidoituja

**** kaikista maista ei ole välttämättä saatavilla kausipuhdistettua sarjaa (Y)

% = AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, UK, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK (maajoukko saattaa muuttua euro- ja EU jäsenmaiden määrän muuttuessa tai tilastollisista syistä (esim. luottamuksellisuus).)

Frekvenssi: Neljännesvuosi.

Perustelu: Yritysten suuri velkaantuneisuus altistaa luottolaitokset suurille suorille ja epäsuorille luottotapioriskeille kriisitilanteissa ja kasvattaa pankkikriisien todennäköisyyttä ja vaikutuksia.

Pykälän 2 *momentin* mukaan 1 momentissa tarkoitettujen mittareiden tulee perustua Euroopan keskuspankin, Euroopan järjestelmäriskikomitean, Eurostatin tai muiden vastaavien kansainvälisten organisaatioiden keräämiin EU-maiden tai euromaiden välillä vertailukelpoisiin ja yhdenmukaisesti laskettuihin lukuihin tai tilastoihin. Mittareiden tulee perustua luottolaitossektoria, luotonantoa, velkaantuneisuutta tai muita taloudellisia ilmiöitä koskeviin ja kuvaaviin aggregoituihin tilastotietoihin. Jos 1 momentissa mainittua mittaria koskevia kattavia ja vertailukelpoisia tietoja ei ole saatavilla, Finanssivalvonta voi käyttää muuta saatavilla olevaa riittävän vertailukelpoista tietoa tarvittavan mittarin laskemiseksi.

Pykälän 3 *momentin* mukaan Finanssivalvonta voi erityisestä syystä ottaa rahoitusjärjestelmän rakenteellisista ominaisuuksista johtuvan riskin osatekijöiden arvioinnissa huomioon muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja mittareita, jotka on määriteltävä 2 momentissa säädetyjä edellytyksiä vastaavasti.

Pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonnan on verkkosivuillaan pidettävä saatavilla tieto siitä, miten tässä pykälässä tarkoitetut mittarit ja niitä koskevat muut tiedot on tarkemmin määritelty.

4 §. Päätöksestä annettavat tiedot. Säännöksen 1 momentin mukaan Finanssivalvonnan on tehtyään päätöksen lisäpääomavaatimuksen asettamisesta, muuttamisesta tai ennallaan pitämisestä julkistettava siitä seuraavat tiedot:

- 1) lisäpääomavaatimuksen suuruus prosentteina (lisäpääomapuskurikanta) sekä, jos lisäpääomavaatimus on asetettu lain 10 luvun 4 c §:n 1 momentissa tarkoitetun yhden tai useamman riskikeskittymän perusteella, näihin keskittymiin kohdistettavien lisäpääomavaatimusten suuruudet prosentteina, sekä vaatimusten suuruuksien muutokset edellisestä päätöksestä sekä mihin riskiä lisääviin tai vähentäviin seikkoihin muutos perustuu;
- 2) 3 §:ssä tarkoitettuihin tekijöihin liittyvät lisäpääomavaatimuksen asettamista tai muuttamista puoltavat perusteet sekä tekijöitä kuvaavien mittareiden arvot suhteessa vertailumaihin ja arvojen aiempaan kehitykseen;
- 3) 1 kohdassa tarkoitetun riskikeskittymän kuvaus ja merkittävyyttä koskeva arvio;
- 4) päätöksen muut laadulliset ja määrälliset perusteet, mukaan luettuna päätöksessä huomioon otetut rahoitusjärjestelmän vakavien häiriöiden todennäköisyyttä vähentävät toimenpiteet ja seikat;
- 5) lisäpääomavaatimuksen voimaantulo- ja voimassaoloaika sekä, jos päätös tulee voimaan aikaisemmin kuin 12 kuukauden kuluttua päätöksen tekemisestä, perusteet voimaantulon aikaistamiselle;
- 6) Euroopan järjestelmäriskikomitean julkiset suositukset, ohjeet tai varoitukset, jotka on otettu huomioon päätöstä tehdessä sekä siltä osin kuin niitä ei ole otettu huomioon, perusteet niiden huomiotta jättämiselle;
- 7) Euroopan pankkiviranomaisen julkiset suositukset ja ohjeet, jotka on otettu huomioon päätöstä tehdessä sekä siltä osin kuin niitä ei ole otettu huomioon, perusteet niiden huomiotta jättämiselle;
- 8) perustelut, miksi muut Finanssivalvonnan käytettävissä olevat makrovakauden valvontaan tarkoitetut välineet tai toimenpiteet eivät ole riittäviä tai soveltuvia rakenteellisten ominaisuuksien perusteella asetettavan lisäpääomavaatimuksen avulla rajoitettavien riskien ehkäisemiseksi;
- 9) tarvittaessa perustelut muiden kuin 3 §:n 1 momentissa mainittujen mittareiden käyttämiselle ja kuvaus näistä mittareista;
- 10) arvio päätöksen vaikutuksista luottolaitosten lainanantokapasiteettiin.

Pykälän 2 momentin mukaan Finanssivalvonnan on julkistettava lisöpääomavaatimusta koskevasta päätöksestä 1 momentissa mainitut tiedot verkkosivuillaan viimeistään viiden päivän kuluessa päätöksen tekemisestä lukien. Finanssivalvonnan on hyvissä ajoin ennen tässä momentissa tarkoitettua julkistamista ilmoitettava aiotusta julkistamisesta Euroopan järjestelmäriskikomitealle sekä tarvittaessa muille eurooppalaisille valvontaviranomaisille ja Euroopan komissiolle.

3. Vaikutukset

Esityksellä ei ole itsenäisiä merkittäviä taloudellisia eikä muita vaikutuksia johtuen sen teknisestä ja täydentävästä luonteesta. Rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän lisöpääomavaatimuksen asettamiseen liittyviä taloudellisia ja muita vaikutuksia on arvioitu kattavasti edellä mainitussa hallituksen esityksessä.

4. Valmistelu

Asetus on laadittu valtiovarainministeriössä virkatyönä. Asetusta koskevasta luonnoksesta pyydettiin lausunnot sosiaali- ja terveysministeriöltä, Suomen Pankilta, Finanssivalvonnalta, Finanssiala ry:ltä, Kuntarahoitukselta ja OP Ryhmältä sekä Nordea Pankki Oyj:ltä. Lausuntopalautteen perusteella on tehty muutoksia ...

5. Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan päivänä   kuuta 2021.

Asetuksella kumottaisiin aiempi samanniminen valtiovarainministeriön asetus 65/2018.